

๔ รูปแบบ ๑๙ วิธี

การทุจริต

ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(กรุงเทพมหานคร, เมืองพัทยา, อบจ. อบต.)

๑

ทุจริตการจัดเก็บภาษีหรือการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่น

- จัดเก็บภาษีแล้วไม่นำส่ง อปท.
- จัดเก็บแล้วนำส่งบางส่วน
- เรียกเก็บประโยชน์โดยการประเมินภาษีให้น้อยลง
- คำนวณภาษีผิดไปจากความเป็นจริงที่ต้องเสีย

๒

ทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

- ทุจริตในการกำหนดราคากลางให้สูงกว่าความเป็นจริง
- ทุจริตในการฮั้วประมูล หรือกีดกันผู้เข้าเสนอราคา
- ทุจริตในขั้นตอนการควบคุมงานไม่ถูกต้องตามสัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้รับจ้าง
- ทุจริตในการตรวจสอบการจ้างหรือการตรวจรับงาน

๓

ทุจริตเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินการนำฝาก การเก็บรักษาเงิน

- รับเงินโดยไม่ออกใบเสร็จให้ถูกต้อง
- ใช้ใบเสร็จปลอมในการรับเงิน
- ลงจำนวนไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง
- รับเงินมาแล้วไม่นำฝากในวันที่รับเงิน
- ไม่ตรวจนับเงินให้ถูกต้อง
- เบิกจ่ายเงินโดยไม่ตรวจเอกสารให้ถูกต้อง
- ปลอมลายมือชื่อผู้มีอำนาจสั่งจ่ายไปเบิกเงิน

๔

ทุจริตโดยใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ

- ทุจริตในเรื่องการขออนุญาตก่อสร้างหรือรื้อถอนอาคาร
- เรียกเก็บเงิน หรือผลประโยชน์จากผู้ขออนุญาต
- ไม่ลงไปตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ถูกต้อง เช่น รับรองความถูกต้อง
- เรียกผลประโยชน์จากผู้ขอรับอนุญาตใช้ทรัพย์สินของทางราชการไปแสวงหาประโยชน์

๔ รูปแบบ ๑๙ วิธี การทุจริต

ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (1/2)

จัดทำโดย : กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการ

สายด่วน ๑๒๐๖
www.pacc.go.th
pacc.go.th

บทเรียนจาก คดีทุจริตในคดีปกครอง

ตรวจรับพัสดุทั้งๆที่ผู้รับจ้างยังทำงานไม่แล้วเสร็จ

คณะกรรมการ

ตรวจรับพัสดุร่วมกันลงลายมือชื่อ
ตรวจรับงานในขณะที่ผู้รับจ้างยัง
ทำงานที่ไม่แล้วเสร็จ ถือเป็นการทุจริต
ต่อหน้าที่ เป็นความผิดทั้งทางอาญา
และความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงถูก
ลงโทษไล่ออกจากราชการ

ในปี ๒๕๓๘ กรมทางหลวงชนบทได้ว่าจ้างซ่อม
รถยนต์ส่วนกลางโดยได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ ๓
นาย เป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ แต่ใน
ขณะที่ยังซ่อมยังไม่แล้วเสร็จคณะกรรมการ
ตรวจรับได้ร่วมกันลงลายมือชื่อตรวจรับงานใน
ใบตรวจรับพัสดุ เพราะประธานกรรมการได้ลง
ลายมือชื่อก่อนแล้ว จึงได้ลงชื่อด้วยในใบตรวจ
รับระบุชัดเจนว่างานซ่อมแล้วเสร็จเรียบร้อยถูก
ต้องตามสัญญาอันเป็นความเท็จ ส่งผลให้มี

การเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างได้ทั้งๆที่ยังไม่แล้วเสร็จ พฤติการณ์เป็นความผิด
ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อตนเองหรือผู้อื่นได้
ประโยชน์ที่มีควรได้ การที่ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยและมี คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ นั้น ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

หมายเหตุ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ พ.๒๐/๒๕๖๐

ข้อคิด

๑

กรรมการตรวจรับพัสดุจะต้องตรวจสอบเสียก่อนว่าการทำงานของผู้รับจ้าง
ได้ทำถูกต้อง ครบถ้วน ตามสัญญาจ้างหรือไม่ เมื่อเห็นว่าครบถ้วนถูกต้อง
ตามสัญญาแล้วจึงลงลายมือชื่อตรวจรับงานการไม่ระมัดระวังตรวจสอบให้ถูก
ต้องอาจเป็นความผิดทั้งทางวินัย ทางอาญาและอาจต้องรับผิดชอบใช้ความเสี
หายในทางแพ่งด้วย

๒

การตรวจรับงานอันเป็นเท็จ ในขณะที่งานยังไม่แล้วเสร็จตามสัญญาหรือการ
ตรวจรับเพราะความเกรงใจ หรือตรวจรับเพราะเห็นใจผู้รับจ้างหรือตรวจรับ
เพราะเชื่อคำบอกเล่าของผู้อื่น ไม่อาจเป็นข้อแก้ตัวให้กรรมการตรวจรับพ้น
จากความผิดไปได้

รวมฎีกาความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖)
พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่เรียกเก็บหรือตรวจสอบภาษีอากร
ค่าธรรมเนียม หรือเงินอื่นใด โดยทุจริตเรียกเก็บหรือละเว้นไม่เรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงินนั้น หรือ
กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสีย
น้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาท
ถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖)
พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้าใด ๆ เพื่อเรียกเก็บภาษี
อากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย โดยทุจริตกำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้านั้น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษี
อากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสียหรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี
หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖)
พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย โดยทุจริต แนะนำ หรือ
กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไข
บัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้อง
เสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่
หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖)
พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความ
เสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี
หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖)
พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดอันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครองหรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ดูแล รักษาทรัพย์สินหรือเอกสารใด กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยถอน ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าของพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่ทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดหรือรักษาสินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่รักษาหรือใช้ดวงตราหรือรอยตราของราชการหรือของผู้อื่น กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้น หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(๑) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความจริง

(๒) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(๓) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความเช่นนั้น หรือ

(๔) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความจริง

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ในการไปรษณีย์ โทรเลขหรือโทรศัพท์ กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เปิด หรือยอมให้ผู้อื่นเปิด จดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(๒) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้สูญหาย ซึ่งจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(๓) กัก ส่งให้ผิดทาง หรือส่งให้แก่บุคคลซึ่งรู้ว่ามีใช้เป็นผู้ควรรับซึ่งจดหมาย หรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข หรือ

(๔) เปิดเผยข้อความที่ส่งทางไปรษณีย์ ทางโทรเลขหรือทางโทรศัพท์

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน รู้หรืออาจรู้ความลับในราชการ กระทำโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือคำสั่ง ซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๖๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ละทิ้งงานหรือกระทำการอย่างใด ๆ เพื่อให้งานหยุดชะงักหรือเสียหาย โดยร่วมกระทำการเช่นนั้นด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำลงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับรัฐบาลหรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐]

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๖๔๖/๒๕๕๘

ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ ๑ ใช้อำนาจในตำแหน่งกระทำการทุจริตเบียดบังเอาเงินงบประมาณไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๗ แม้โจทก์ระบุ ป.อ. มาตรา ๑๕๑ ไว้ในคำขอท้ายฟ้อง โดยไม่ได้ระบุมาตรา ๑๔๗ ก็ตาม แต่โจทก์บรรยายฟ้องแล้วว่า จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานและเจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ จัดการและรักษา งบประมาณต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว ตามโครงการชุดลอกลำเหมืองหนองฤ หมู่ที่ ๕ และ หมู่ที่ ๖ เป็นเงินงบประมาณจำนวน ๑๑๖,๐๐๐ บาท ได้ใช้จ่ายเงินงบประมาณตามโครงการดังกล่าวจำนวน ๖๙,๖๐๐ บาท ส่วนที่เหลืออีกจำนวน ๔๖,๔๐๐ บาท ขาดหายไป โดยได้เบียดบังเอาเงินงบประมาณจำนวน ๔๖,๔๐๐ บาท ดังกล่ารรวมทั้งเงินงบประมาณตามโครงการอื่นดังที่บรรยายในคำฟ้องไปเป็นประโยชน์ส่วนตน หรือผู้อื่น อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว และประชาชนทั่วไป จึงเป็นการอ้างบท มาตราผิด ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ มีอำนาจลงโทษจำเลยที่ ๑ ตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคห้า คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ จึงไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขออันจะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๖๕๐/๒๕๕๘

แม้ก่อนบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าทำงานในเทศบาลตำบลหนองปล่อง จำเลยจะมีได้เกี่ยวข้องหรือมี อำนาจหน้าที่ในการสอบคัดเลือก ควบคุมการสอบ การตรวจข้อสอบ และการให้คะแนนก็ตาม แต่เมื่อจำเลยมี อำนาจออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งพนักงานเทศบาลหรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ของเทศบาล ทั้งนี้ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๒๓ วรรคท้าย ประกอบ มาตรา ๑๕ การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นส่วนหนึ่งของการบรรจุและแต่งตั้งพนักงานเทศบาลซึ่งเป็น อำนาจหน้าที่ของจำเลย เมื่อจำเลยเรียกเงินและรับเงินจำนวน ๓๓๐,๐๐๐ บาท จาก ป. เพื่อช่วยเหลือ น. บุตร ป. เข้าทำงานเป็นพนักงานเทศบาลตำบลหนองปล่อง จำเลยจึงเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกคำสั่ง เกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งพนักงานเทศบาลตำบลหนองปล่องเรียกและรับทรัพย์สินสำหรับตนเองโดยมิชอบ แล้วกระทำการในตำแหน่งเพื่อช่วยเหลือ น. ให้เข้าทำงานเป็นพนักงานเทศบาลตำบลหนองปล่อง อันเป็นการ กระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ครอบงำประกอบของความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๙ แล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๒๗๔/๒๕๕๘

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสองคอน มีหน้าที่แจ้งให้ผู้สอบราคา ได้มาทำสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบลสองคอน จำเลยได้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยไม่แจ้งให้ ผู้สอบราคาได้ไปทำสัญญาจ้าง แต่กลับสั่งยกเลิกประกาศสอบราคาโครงการเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ และ ไม่ทำเรื่องเบิกตัดปีเพื่อกันเงินไว้เพื่อจัดทำโครงการ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้สอบราคาได้ องค์การบริหารส่วน ตำบลสองคอน และประชาชน คำฟ้องของโจทก์มุ่งหมายให้ลงโทษจำเลยฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ฉะนั้น ความสำคัญของความผิดย่อมอยู่ที่เจตนาในการกระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด อันเป็น องค์ประกอบของความผิดประการหนึ่งด้วยตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ เมื่อโจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่า การละเว้นการ ปฏิบัติหน้าที่นั้นจำเลยกระทำด้วยเจตนาพิเศษเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใด คำฟ้องของโจทก์จึงขาด องค์ประกอบของความผิด ย่อมเป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) แม้อ่านคำฟ้องโดยตลอดแล้ว

ทำให้เห็นเจตนาพิเศษหรือพอเข้าใจได้ว่าเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ส่อบราคาได้ ก็ไม่ทำให้คำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคำฟ้องที่ชอบด้วยกฎหมายได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๖๕/๒๕๕๘

จำเลยทราบดีว่านาง ล. ตกลงขายที่ดินแก่นาย พ. บุตรชายจำเลยในราคาเพียง ๒๒๐,๐๐๐ บาท แต่มีการปลอมแปลงลายมือชื่อนาง ล. ในใบเสนอราคาขายที่ดินดังกล่าวเป็นเงิน ๕๙๔,๘๐๐ บาท แล้วนำไปยื่นต่อองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ พร้อมกับใบเสนอราคาของเจ้าของที่ดินอีกสองแปลงซึ่งเสนอราคาสูงกว่า และเมื่อคณะกรรมการจัดซื้อเห็นสมควรซื้อที่ดินของนาง ล. ที่เสนอราคาต่ำสุด จำเลยในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ ก็ได้อนุมัติให้จัดซื้อที่ดินดังกล่าวในราคาภายหลังการต่อรองแล้ว ๕๙๔,๐๐๐ บาท สูงกว่าราคาที่นาง ล. ต้องการขาย ๓๗๔,๐๐๐ บาท และเมื่อหักเงินที่จำเลยต้องนำไปชำระเป็นค่าภาษี ๕,๙๔๐ บาท คงมีส่วนต่างที่เป็นประโยชน์แก่บุตรชายของจำเลย ๓๖๘,๐๖๐ บาท การกระทำของจำเลยจึงเป็นการเอื้อประโยชน์แก่บุตรชายของจำเลย อันถือได้ว่าเป็นการแสวงประโยชน์โดยมิชอบ เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลตูมใต้ได้รับความเสียหายต่อซื้อที่ดินในราคาสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็น จำเลยจึงมีความผิดฐานเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อทรัพย์สินใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ

**** คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๓๔๗/๒๕๕๘

จำเลยที่ ๒ เป็นลูกจ้างประจำ ตำแหน่งนักการ เทศบาลตำบลจักราช มิใช่ข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ซึ่งมีกฎหมายระบุไว้โดยเฉพาะให้ถือเป็นเจ้าพนักงาน จำเลยที่ ๒ จึงมิใช่เจ้าพนักงานตามกฎหมาย เนื่องจาก ป.อ. มาตรา ๑๔๗, ๑๕๑, ๑๖๑ เป็นบทบัญญัติที่ลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดที่เป็นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่เท่านั้น แม้จำเลยที่ ๒ จะร่วมกับจำเลยที่ ๑ กระทำความผิดต่อบทบัญญัติดังกล่าว ก็จะไม่ลงโทษจำเลยที่ ๒ อย่างเจ้าพนักงานไม่ได้ คงลงโทษจำเลยที่ ๒ ได้แต่เพียงในฐานะผู้สนับสนุนตาม ป.อ. มาตรา ๘๖ เท่านั้น ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๙/๒๕๕๗

จำเลยทั้งสองตรวจรับงานโครงการก่อสร้างฝายน้ำล้นคอนกรีตเสริมเหล็กบ้านหนองบัวเงิน และมีการวางฎีกาเบิกจ่ายเงินให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด น. แล้วก่อนที่จำเลยทั้งสองจะเรียกเงินจากผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยทั้งสองจึงมิใช่เป็นการเรียกทรัพย์สินสำหรับตนเองเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๙ แต่การที่จำเลยทั้งสองตรวจรับงานโครงการก่อสร้างฝายน้ำล้นคอนกรีตเสริมเหล็กบ้านหนองบัวเงินเรียบร้อยแล้วกลับมาหลอกลวงผู้เสียหายว่ายังไม่ได้ตรวจรับงานดังกล่าวเพื่อเรียกเงินจากผู้เสียหาย ย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตอันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗

ฟ้องโจทก์ขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ มาด้วย และศาลล่างทั้งสองวินิจฉัยว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองครบองค์ประกอบความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ แต่ไม่ปรับบทมาตราดังกล่าวโดยเห็นว่าเมื่อเป็นความผิดซึ่งเป็นบทเฉพาะแล้วก็ไม่เป็นความผิดบททั่วไปอีก เป็นการไม่ถูกต้อง เพราะเมื่อศาลล่างทั้งสองฟังว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๙ อันเป็นบทเฉพาะแล้ว ที่ถูกต้องระบุ

ว่าไม่จำเป็นต้องปรับบทตามมาตรา ๑๕๗ อันเป็นบททั่วไปอีก ดังนั้น ในกรณีเช่นนี้ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจปรับบทให้ถูกต้องและลงโทษจำเลยทั้งสองตามมาตรา ๑๕๗ ได้ แม้โจทก์มิได้อุทธรณ์ฎีกา เนื่องจากเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ทั้งมิใช่เป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยทั้งสองโดยที่โจทก์มิได้ฎีกาในทำนองนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๓๕๕/๒๕๕๖

จำเลยซึ่งเป็นเลขานุการตำบล ล. และเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการและรักษาเงินงบประมาณค่าจ้างของสภาตำบล ล. ได้เบิกเงินงบประมาณค่าจ้างของสภาตำบล แล้วจ่ายเป็นค่าจ้างให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ค. ในขณะที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ค. ยังทำงานชุดลอกคลองไม่แล้วเสร็จตามสัญญา ทั้งๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ล. ยังไม่มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ค. การกระทำของจำเลยดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการและรักษาเงินงบประมาณค่าจ้างนั้น ได้เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่นโดยทุจริตอันเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๑๓/๒๕๕๖

จำเลยมีตำแหน่งเป็นเสมียนตรามีหน้าที่รับเงินและออกใบเสร็จรับเงิน เมื่อใบเสร็จรับเงินที่จำเลยออกไปมีข้อความหรือจำนวนเงินผิดพลาด จำเลยย่อมมีอำนาจหน้าที่แก้ไขให้ถูกต้อง การแก้ไขดังกล่าวมิใช่การกระทำในขณะที่จำเลยหมดอำนาจที่จะแก้ไข จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานทำเอกสารอันเป็นเท็จแต่การทำเอกสารอันเป็นเท็จดังกล่าวเพื่อให้สมเหตุผลในการยกยกทรัพย์สินถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาเดียวคือเป็นเจ้าพนักงานยกยกทรัพย์สิน จึงเป็นกรรมเดียวกับความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานยกยกทรัพย์สิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๔๑ - ๖๖๔๒/๒๕๕๖

โจทก์ที่ ๑ มีวัตถุประสงค์รับเหมาก่อสร้างทุกชนิด ยื่นใบเสนอราคางานรับจ้างในราคาต่ำสุดทุกโครงการ แต่ไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติงานจ้าง โดยจำเลยในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารหน่วยงานผู้มีอำนาจอนุมัติกลับอนุมัติให้ร้าน ข. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ค. ซึ่งเสนอราคาสูงกว่าโจทก์ที่ ๑ เข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาลตำบลบึงโขงหลง หากได้ความว่าการกระทำของจำเลยเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ย่อมทำให้โจทก์ที่ ๑ ซึ่งเสนอราคาตามเงื่อนไขของเทศบาลตำบลบึงโขงหลงได้รับความเสียหายไม่ได้รับงานจ้างซึ่งเป็นกิจการตามวัตถุประสงค์ ทั้งที่เป็นการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมตามเจตนารมณ์ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๓๕ ซึ่งนับเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นในเบื้องต้นแล้ว นอกจากนี้การเสนอราคาเพื่อเข้าเป็นคู่สัญญาในการรับจ้างเหมาทุกชนิด ตามวิสัยของวิญญูชนย่อมเห็นได้ชัดว่าหากงานจ้างเหมามีแต่การขาดทุน ย่อมไม่มีผู้ใดเสนอราคาเพื่อเข้าเป็นคู่สัญญาอย่างแน่นอน ดังนั้น เมื่อโจทก์ที่ ๑ เสียโอกาสไม่ได้เข้ารับเหมาทำงาน ย่อมทำให้โจทก์ที่ ๑ สูญเสียรายได้จากงานจ้างซึ่งเป็นกิจการตามวัตถุประสงค์ โจทก์ที่ ๑ ย่อมเป็นผู้เสียหาย มีอำนาจฟ้องในส่วนที่มีการกระทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ที่ ๑ ได้ แต่ไม่มีอำนาจฟ้องในส่วนที่มีการกระทำให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

*** คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๑๒ - ๓๘๑๔/๒๕๕๖

จำเลยเป็นเสมียนตราอำเภอโนนแดง มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและบัญชีของอำเภอโนนแดง เงินค่าวัสดุก่อสร้างโครงการฝายประชาอาสาทั้งสี่โครงการรวม ๑,๓๐๘,๑๐๔.๔๐ บาท เป็นเงินที่ทางอำเภอโนนแดงต้องเบิกจากทางจังหวัดนครราชสีมาไปชำระให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด น. และห้างหุ้นส่วนจำกัด ต. แต่จำเลยไม่ได้

เป็นกรรมการรับเงินที่จะมีอำนาจหน้าที่ไปเบิกและรับเงินค่าวัสดุก่อสร้างดังกล่าว การที่จำเลยใช้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรับเงินซึ่งไม่ใช่คำสั่งที่ผู้ลงชื่อประสงค์จะตั้งจำเลยไปดำเนินการดังกล่าว ทั้งบางคำสั่งก็ตั้งกรรมการไม่ครบตามกฎระเบียบไปแสดงต่อเสมียนตราจังหวัดเพื่อขอเบิกและรับเงินโครงการดังกล่าว เมื่อได้รับเช็คแล้วนำเช็คไปเบิกเงินจากธนาคารเอาไปโดยทุจริต เป็นการกระทำในส่วนที่นอกอำนาจหน้าที่รับผิดชอบของตน ถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำความผิดในฐานะเจ้าพนักงาน จึงไม่อาจลงโทษจำเลยฐานเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๗ ตามฟ้องอันเป็นบทเฉพาะได้ แต่อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานยกยอกทรัพย์เงินดังกล่าว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๖๒๔/๒๕๕๕

โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ด้านการเงิน มีหน้าที่รับผิดชอบ ใน **การทำบัญชีการเงิน** การรับเงิน จ่ายเงิน การเบิกถอนเงิน การเก็บรักษาเงินของสถานีนามัยบ้านดอนนา ได้ครอบครองเงินจำนวน ๔๓๓,๔๒๐ บาท ของผู้เสียหาย และมีหน้าที่ดูแลรักษาเงินจำนวนดังกล่าวให้ครบถ้วน การเบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวจะต้องมีหลักฐานหนังสืออนุมัติก่อนนี้ผูกพันและหนังสืออนุมัติให้จ่ายเงินจากผู้มีอำนาจ แต่จำเลยไม่มีหลักฐานหนังสืออนุมัติก่อนนี้และหนังสืออนุมัติให้จ่ายเงินจากผู้มีอำนาจที่ใช้ประกอบกับใบคำขอถอนเงินเพื่อเบิกเงิน แต่จำเลยกลับใช้ใบเบิกถอนเงินจำนวน ๔๓๓,๔๒๐ บาท จากบัญชีเงินฝากของผู้เสียหาย แล้วเบียดบังเอาเงินจำนวนดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ของตนเองหรือของผู้อื่นโดยทุจริต เห็นได้ว่าโจทก์ได้กล่าวข้อเท็จจริงถึงองค์ประกอบความผิดที่จำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำ จัดการหรือรักษาเงินของผู้เสียหาย แล้วเบียดบังเงินของผู้เสียหายไปโดยเบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากของผู้เสียหาย พอที่จำเลยจะเข้าใจข้อหาได้ดีแล้ว จึงเป็นฟ้องที่ชอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) แล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๕๕๔/๒๕๕๔

การที่ พ.ร.บ.กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.๒๕๓๕ กำหนดให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในกระทรวงการคลังจากเงินงบประมาณของแผ่นดิน โดยให้คณะกรรมการบริหารกองทุนซึ่งมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน จัดสรรเงินของกองทุนดังกล่าวให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทั่วประเทศเพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษานำไปดำเนินการจัดอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือภาวะโภชนาการ และลดปัญหาภาวะทุพโภชนาการของเด็กนักเรียน แสดงเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าประสงค์ให้การจัดอาหารกลางวันแก่นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นภาระหน้าที่หรืองานราชการส่วนหนึ่งของโรงเรียนประถมศึกษาด้วย ทั้งก่อนหน้านี้นี้ยังมีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน พ.ศ.๒๕๐๙ ตลอดจนหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดแจ้งวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน การลงบัญชี การรักษาเงินและการตรวจสอบเงินค่าอาหารกลางวันทั้งที่เป็นเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ (ส่วนที่เรียกเก็บจากผู้ปกครองหรือมีผู้บริจาค) ให้เป็นไปโดยถูกต้องตามระเบียบและคำแนะนำของกรมบัญชีกลาง สรุปได้ว่าให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันของนักเรียนโดยให้มีอำนาจเรียกเก็บเงินค่าอาหารกลางวันจากนักเรียนได้ การรับเงินต้องออกใบเสร็จรับเงินของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้มีการลงบัญชี ผู้รับผิดชอบเก็บรักษาเงิน การนำเงินฝากเข้าบัญชีและเบิกจ่ายตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดโดยให้ถือว่าเป็นเงินของทางราชการประเภทเงินนอกงบประมาณ แต่ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน โดยให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเพื่อการจัดอาหารกลางวันโดยเฉพาะ เห็นได้ว่าการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา ไม่ว่าใช้

เงินงบประมาณหรือเงินนอกงบประมาณล้วนเป็นการปฏิบัติราชการของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการโรงเรียน การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลระยอง มีคำสั่งให้จำเลยซึ่งเป็นครูของโรงเรียนทำหน้าที่รับจ่ายและเก็บรักษาเงินค่าอาหารกลางวันของนักเรียนเป็นการสั่งการหรือมอบหมายตามอำนาจของหัวหน้าสถานศึกษาให้จำเลยปฏิบัติหน้าที่ราชการของโรงเรียนโดยชอบ การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของจำเลยจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามกฎหมาย เมื่อจำเลยเบียดบังเอาเงินค่าอาหารกลางวันของจำเลยมีหน้าที่จัดเก็บและรักษาไว้นั้นไปโดยทุจริต ย่อมเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๔๐/๒๕๕๔

แม้จำเลยเป็นเจ้าของอาวาสของโจทก์ร่วมและได้รับเงินเดือนประจำที่เรียกว่านิตยภัตจากเงินงบประมาณของรัฐ แต่ผู้ที่ได้รับเงินเดือนประจำที่จะถือว่าเป็น "เจ้าหน้าที่ของรัฐ" ตามมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งเจ้าอาวาสไม่อยู่ในความหมายดังกล่าว และในปัจจุบันวัดจัดตั้งขึ้นโดยวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงซึ่งออกตามความใน พ.ร.บ.คณะสงฆ์ ซึ่งกำหนดให้วัดมีฐานะเป็นนิติบุคคลโดยมีเจ้าอาวาสเป็นผู้แทน แต่ก็มีอำนาจอย่างจำกัดตามมาตรา ๓๗ เฉพาะในการบำรุงวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี ปกครองและสอดส่องให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดนั้นปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม และอื่นๆ อันเป็นกิจการของสงฆ์ โดยเฉพาะ ส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารราชการอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกรมการศาสนาและกระทรวงศึกษาธิการ วัดจึงหาใช่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดิน ดังนั้น พระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์ไม่ว่าในตำแหน่งเจ้าอาวาสหรือในตำแหน่งอื่นใดก็ตาม จึงหาได้อยู่ในความหมายของคำจำกัดความว่า "เจ้าหน้าที่ของรัฐ" ส่วน พ.ร.บ.คณะสงฆ์ มาตรา ๔๕ ซึ่งบัญญัติว่า "ให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์และไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา" ก็เป็นเรื่องเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการให้นำบทบัญญัติลักษณะความผิดเกี่ยวกับการปกครองตามประมวลกฎหมายอาญาที่ต้องการให้นำบทบัญญัติลักษณะความผิดเกี่ยวกับการปกครองตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่พระภิกษุบางตำแหน่งเท่านั้น และ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ก็เป็นกฎหมายที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และฉบับปัจจุบันบัญญัติให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขึ้น โดยบัญญัติถึงกระบวนการสอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นกรณีพิเศษโดยใช้วิธีการไต่สวนเท่านั้น บุคคลอื่นๆ คงใช้กระบวนการสอบสวนตามปกติตาม ป.วิ.อ. ดังนั้น การที่พนักงานสอบสวนมิได้ส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงชอบแล้ว โจทก์มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๘๐๕/๒๕๕๓

จำเลยทั้งสองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยริมบาทวิถีถนนราชดำเนินกลางด้านทิศใต้ ตาม พ.ร.บ.รักษาความสะอาดเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ เรียกเก็บเงินจากผู้เสียหายเพื่อให้ผู้เสียหายวางแผงขายสลากกินแบ่งรัฐบาลบนบาทวิถีโดยละเว้นไม่กระทำการในตำแหน่งหน้าที่ที่จะต้องแจ้งข้อหาแก่ผู้เสียหาย โดยมีข้อขัดแย้งหน้าที่และโดยทุจริต การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๙ จำเลยที่ ๒ เป็นลูกจ้างประจำซึ่งไม่ใช่ข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งว่าด้วยการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ที่กฎหมายระบุไว้โดยเฉพาะให้ถือเป็นเจ้าพนักงาน

จำเลยที่ ๒ จึงไม่ใช่เจ้าพนักงานตามกฎหมาย คงลงโทษจำเลยที่ ๒ ได้แต่เพียงในฐานะผู้สนับสนุน ตาม ป.อ. มาตรา ๘๖

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๑๐/๒๕๕๑

จำเลยเป็นนายอำเภอสองพี่น้องมีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การ บริหารส่วนตำบลบางตาเถรให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ แต่จำเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีคำสั่ง ให้ดำเนินการสอบสวนคุณสมบัติของ ก. ซึ่งเป็นประธานกรรมการบริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลดังกล่าว และมีได้ดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่งแก่ ก. ที่ได้ทำการแก้ไขและสอดแทรกโครงการในร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๔๓ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถรโดยไม่มีอำนาจเป็น การกระทำความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นผลเสียหายแก่รัฐ มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายหรือ กระทบกระเทือนต่อสิทธิและหน้าที่ของโจทก์ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถรโดยตรง โจทก์จึงมิใช่ผู้เสียหาย

องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถรเป็นผู้เสียหายโดยตรงและผู้ที่จะดำเนินคดี อาญาแทนองค์การ บริหารส่วนตำบลบางตาเถรเพื่อเอาผิดแก่ ก. ก็คือ ก. แต่ ก. ไม่ยอมดำเนินคดีแก่ตนเอง แต่โจทก์ซึ่งเป็นสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถรจะมีอำนาจฟ้อง ก. แทนองค์การบริหารส่วนตำบลบางตาเถรได้หรือไม่ เป็นคนละเรื่องกับการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของจำเลย จึงไม่ทำให้โจทก์กลายเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้อง จำเลยในความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๔๐/๒๕๕๐

การกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทโดยนอกจากมี ความผิดต่อตำแหน่ง หน้าที่ราชการตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ แล้วยังมีความผิดต่อ พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภา เทศบาล ฯ มาตรา ๕๙ ซึ่งบัญญัติให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่ต่ำกว่าสี่ปีและ ไม่เกินแปดปี ด้วย อันเป็นมาตรการที่มุ่งจะจำกัดสิทธิของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งซึ่ง กระทำหน้าที่โดยทุจริตไม่ใช่โทษ ตามกฎหมาย ดังนั้น เมื่อศาลลงโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุด เพียงบทเดียวตาม ป.อ. มาตรา ๙๐ ศาลก็ต้องสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ด้วย ตามที่ กฎหมายบัญญัติบังคับไว้โดยไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ มิฉะนั้นจะเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย

*** คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๐๙๕/๒๕๔๙

ในการพิจารณากำหนดอายุความฟ้องผู้กระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ นั้นต้องถือเอาตาม ข้อหาหรือฐานความผิดที่ศาลพิจารณาได้ความ คดีนี้จำเลยถูกศาลล่างทั้งสองพิพากษาลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๔๗ ซึ่งมีอายุความฟ้องภายใน ๒๐ ปี ตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ (๑) คดีของโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

แม้การกระทำความผิดของจำเลยจะเป็นการกระทำด้วยเจตนาในการกระทำความผิดอย่างเดียว กันคือ เบียดบังเอาเงินซึ่งจำเลยมีหน้าที่จัดการหรือรักษาไว้ไปเป็นของจำเลย เองโดยทุจริต แต่จำเลยก็ได้รับเงินแล้ว เบียดบังเอาเป็นของตนเองโดยทุจริตจากบุคคลต่างราย แต่ละรายเกิดขึ้นต่างวันเวลากัน อันเป็นการกระทำที่ ต่างกรรมต่างวาระกัน จึงเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๓๒/๒๕๔๘

การที่จำเลยนำสมุดบันทึกการประชุมในวันที่ ๑๕ และ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๘ ไปให้ จ. และ ส. ลงลายมือชื่อในบันทึกการประชุม ทั้งที่ไม่ได้มีการประชุม และบันทึกรายงานการประชุมดังกล่าวระบุว่า ร. เป็นผู้จัดรายงานการประชุมการกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานปลอมเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ ร. ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่มีชื่อเข้าร่วมประชุมและประชาชนทั่วไปในตำบล ท่าเรือ ทั้งเอกสารที่ทำปลอมขึ้นนั้นเป็นบันทึกรายงานการประชุมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในราชการส่วนท้องถิ่น จึงเป็นการปลอมเอกสารราชการตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๕ เมื่อจำเลยซึ่งเป็นประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือมี หน้าที่ขออนุมัติข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๓๘ จากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือเพื่อนำเสนอนายอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชอนุมัติ จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้นตาม ป.อ. มาตรา ๑๖๑ และการที่จำเลยลงลายมือชื่อรับรองสำเนารายงานการประชุมทั้งสองครั้งดังกล่าว ในสำเนาข้อบังคับเรื่องงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.๒๕๓๘ ว่ามีการประชุมจริง จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รับเอกสารรับรองเป็นหลักฐาน ว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จตาม ป.อ. มาตรา ๑๖๒ (๑) และจำเลยเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ และประชาชนในตำบลท่าเรือ โดยการนำงบประมาณมาจัดประมุขให้ผู้รับเหมาทำงานตามที่ตนเองต้องการ อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗

จำเลยปลอมบันทึกการประชุม ๒ ฉบับ อันเป็นความผิดฐานปลอมเอกสารราชการ เจ้าพนักงานปลอมเอกสาร ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบก็ เพื่อให้ นายอำเภอเมืองนครศรีธรรมราชอนุมัติข้อบังคับเรื่องงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ.๒๕๓๘ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเรือ การกระทำของจำเลยจึงเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๖๘/๒๕๔๘

แม้ขณะเกิดเหตุ ว. จะเข้ามาดำรงตำแหน่งปลัดเมืองพทยาโดยการว่าจ้างตามความในมาตรา ๕๐ ของ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพทยา พ.ศ.๒๕๒๑ แต่ปลัดเมืองพทยาก็มีฐานะเป็นพนักงานเมืองพทยาตามความในมาตรา ๖๔ และพนักงานเมืองพทยามีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตาม ป.อ. ตามความในมาตรา ๖๖ ของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวที่ใช้บังคับในขณะกระทำความผิดคดีนี้ ดังนั้น หากขณะดำรงตำแหน่งปลัดเมืองพทยา ว. ได้กระทำการใดผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และ ว. มิได้ถึงแก่ความตายเสียก่อน ว. ก็ต้องรับผิดในทางอาญาในฐานะเจ้าพนักงานตามที่ ป.อ. มาตรา ๒ และ มาตรา ๑๔๗ ถึงมาตรา ๑๖๖ บัญญัติไว้ แม้จะปรากฏว่าภายหลังกระทำความผิดได้มี พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพทยา พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๓ ให้ยกเลิก พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการเมืองพทยา พ.ศ.๒๕๒๑ และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับที่มาของผู้ดำรงตำแหน่งปลัดเมืองพทยาแตกต่างจาก กฎหมายเดิม แต่ความผิดที่ ว. ถูกกล่าวหาในคดีนี้มีได้มีการยกเลิกไปและก็ได้เป็นเรื่องที่กฎหมายใหม่ บัญญัติว่าการกระทำใดไม่มีความผิดหรือกำหนดโทษเป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด จึงไม่ใช่กรณีที่จำเลยที่ ๑ จะอ้าง ป.อ. มาตรา ๒ และมาตรา ๓ มาเป็นประโยชน์แก่คดีของจำเลยที่ ๑ ได้

จำเลยที่ ๓ กับพวกได้ร่วมกันใช้หรือจ้างวานให้นาย อ. กับ ส. ไปแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง ให้จดทะเบียนทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๒๘๒๗ ในราคา ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท และจำเลยที่ ๓ กับพวก ได้ร่วมกันใช้หรือจ้างวานให้ ย. กับ อ. ไปแจ้งแก่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง ให้จดทะเบียนทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๒๘๕๘ ในราคา ๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท อันเป็นความเท็จ ความจริงแล้วบุคคลทั้งสี่ดังกล่าวมิได้มีเจตนาซื้อขายที่ดินกันจริง เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี สาขาบางละมุง หลงเชื่อว่าเป็นความจริง จึงดำเนินการจดทะเบียนทำนิติกรรมซื้อขายที่ดินดังกล่าวในเอกสารสัญญาซื้อขาย ที่ดิน และบันทึกในสารบัญจดทะเบียนโฉนดที่ดินดังกล่าวอันเป็นเอกสารมหาชนและ เอกสารราชการ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่เมืองพัทยา ผู้อื่นหรือประชาชน จำเลยที่ ๓ จึงมีความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานผู้ กระทำการตามหน้าที่จัดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารมหาชนและเอกสารราชการตาม ป.อ. มาตรา ๒๖๗ ประกอบมาตรา ๘๔

เมื่อ ว. ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานจึงมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๑ และเมื่อการกระทำของ ว. เป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๑ อันเป็นบทเฉพาะแล้ว ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบททั่วไปอีก ส่วนจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ไม่ใช่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดซื้อที่ดินของเมืองพัทยาด้วย จึงขาดคุณสมบัติเฉพาะตัวอันเป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๕๑ แต่การกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ก็เป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำความผิดดังกล่าวของ ว. จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อทรัพย์สินใช้อำนาจใน ตำแหน่งโดยทุจริตตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๑ ประกอบด้วยมาตรา ๘๖ อันเป็นความผิดบทเฉพาะและไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบด้วยมาตรา ๘๖ เป็นบททั่วไปเช่นเดียวกัน เมื่อการกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ จึงไม่มีประโยชน์ที่จะต้องยกข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับมาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๖ ตามที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ อ้างมาในฎีกาขึ้นวินิจฉัย

ความผิดฐานให้สินบนเจ้าพนักงานของจำเลยที่ ๑ นั้น มีลักษณะเป็นการยุยงส่งเสริมก่อให้เกิด ว. ปลัดเมืองพัทยากระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อทรัพย์สินใช้อำนาจ ในตำแหน่งโดยทุจริตอยู่ในตัว แต่เมื่อข้อเท็จจริงได้ความตามทางพิจารณาว่า ในช่วงวันเวลาที่โจทก์ฟ้อง จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ให้สินบนหรือเป็นผู้ยุยงส่งเสริมให้ ว. ปลัดเมืองพัทยากระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อทรัพย์สินใช้อำนาจ ในตำแหน่งโดยทุจริต ได้เป็นตัวการร่วมกับ ว. กับพวกกระทำการทุจริตคอร์รัปชันในการจัดซื้อที่ดินสำหรับใช้เป็นที่ตั้งขยะ เมืองพัทยาอย่างเป็นขบวนการโดยมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันมีลักษณะเป็นการแบ่งหน้าที่กันกระทำมาแต่ต้นจนกระทั่งความผิดสำเร็จ เพียงแต่จำเลยที่ ๑ ขาดคุณสมบัติการเป็นเจ้าพนักงาน จึงรับโทษแค่เป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของ ว. กับพวกดังกล่าว ดังนั้น ไม่ว่าจำเลยที่ ๑ จะได้กระทำความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงานหรือไม่ก็ตาม ความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงานของจำเลยที่ ๑ ย่อมเคลื่อนกลืนเป็นการกระทำความผิดในกรรมเดียวกับความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงาน (มีหน้าที่ซื้อทรัพย์สิน) ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตแล้ว ศาลฎีกาย่อมลงโทษจำเลยที่ ๑ ฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงาน (มีหน้าที่ซื้อทรัพย์สิน) ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต ได้แต่เพียงบทเดียวเท่านั้น กรณีนี้ไม่ใช่กรณีที่จำเลยที่ ๑ กระทำความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงานอันเป็นบทเฉพาะเจาะจงแล้ว จึงไม่เป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงาน (มีหน้าที่ซื้อทรัพย์สิน) ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอีก

การกระทำของจำเลยที่ ๓ ตามคำฟ้องข้อ (ข) (ง) และข้อ (ฉ) เป็นการกระทำต่อผู้เสียหายต่างคนกัน และเป็นเหตุการณ์คนละตอนกัน แม้จะอยู่ในแผนการทุจริตคอร์รัปชันเดียวกัน ก็มีการกระทำหลายอย่างและแต่ละอย่างเป็นความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติ การกระทำของจำเลยที่ ๓ จึงเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบททั้งฐานใช้ให้ผู้อื่นแจ้งให้เจ้าพนักงานจับข้อ ความอันเป็นเท็จ และฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อทรัพย์สินใช้อำนาจในตำแหน่งโดย ทุจริตตามคำฟ้องข้อ (ง) (ฉ) และ (ข)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๗๖/๒๕๕๐

จำเลย ที่ ๑ เป็นปลัดสุขาภิบาลได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากสุขาภิบาลให้เป็นผู้ตรวจงานจ้างใน การจ้างเหมาขุดลอกและล้างทางระบายน้ำในเขตสุขาภิบาล จำเลยที่ ๑ ได้เข้าดำเนินการขุดลอกและล้างทางระบายน้ำโดยใช้คนงานของสุขาภิบาลทำงานให้ จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ที่มีหน้าที่จัดการและดูแลกิจการของสุขาภิบาล เมื่อจำเลยที่ ๑ เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการดัง กล่าวโดยจ่ายค่าจ้างคนงานเพียง ๑,๗๕๐ บาท แต่เบิกเงินค่าจ้างตามสัญญาไป ๒,๙๐๐ บาท เป็นเหตุให้สุขาภิบาลได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒,๑๕๗อันเป็นการกระทำความผิดเดียวผิดกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตามมาตรา ๑๕๒ ซึ่งเป็นบทหนัก จำเลยทั้งสี่ซึ่งเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างทำหลักฐานใบตรวจรับงานจ้างเสนอ ประธานกรรมการสุขาภิบาลว่าผู้รับจ้างได้ก่อสร้างถนนลาดยางแบบ ๒ ชั้น เสร็จเรียบร้อยและถูกต้องตามสัญญาแล้ว เห็นควรเบิกจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้าง ทั้ง ๆ ที่จำเลยทั้งสี่ไม่ได้ตรวจสอบการทำงานของผู้รับจ้าง จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอันเป็นการผิดระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๒๘แม้ว่าการตรวจการก่อสร้างถนนลาดยางจะต้องอาศัยผู้มีความรู้เป็นพิเศษ เนื่องจากมองดูด้วยตาจะไม่สามารถรู้ได้ว่าการลาดยาง ๑ ชั้น หรือ ๒ ชั้น แต่ถ้าจำเลยทั้งสี่ออกไปควบคุมดูแลและเอาใจใส่ในการตรวจสอบตามขั้นตอนก็ย่อมสามารถให้ผู้รับจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามสัญญาและแบบแปลนได้ การที่ปล่อยให้ผู้รับจ้างก่อสร้างถนนโดยลาดยางเพียงชั้นเดียว เป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเป็นเหตุให้สุขาภิบาลอนุมัติให้จ่าย ค่าจ้างแก่ผู้รับจ้างไปมากกว่าปริมาณของงาน ที่ได้รับ จำเลยทั้งสี่จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗

*** คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๗๐๖/๒๕๓๕

ผู้ที่จะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒ จะต้องเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้ เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น เมื่อปรากฏว่าในการจัดซื้อดินถมพร้อมบดอัดแน่นจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. นั้น เทศบาลได้ดำเนินการถูกต้องตามระเบียบของทางราชการและราคาที่ตกลงซื้อก็ต่ำ กว่าราคาที่เทศบาลตั้งงบประมาณไว้ แสดงว่าการจัดซื้อดินดังกล่าว จำเลยที่ ๑ ในฐานะนายกเทศมนตรีได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ของตนไม่ได้มุ่งหวังประโยชน์ ของเทศบาลเป็นสำคัญ แม้จำเลยที่ ๑ จะเป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบของห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. ก็ตามกรณีก็ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยการทำสัญญา ซื้อขายดังกล่าว จำเลยที่ ๑ จึงไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๒ เมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่มีความผิด จำเลยที่ ๒ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ช.ก็ไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน